

Asia: VN/23894/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi tuloverolain 119 ja 124 §:n muuttamisesta sekä rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 7 ja 15 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Timo Viherkenttä, Senior Fellow, Aalto-yliopisto

Lausuntonani 28.4.2026 luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi tuloverolain 119 ja 124 §:n muuttamisesta sekä rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 7 ja 15 §:n muuttamisesta esitän seuraavaa:

Luonnoksen merkittävin elementti on yhteisöverokannan alentaminen 18 prosenttiin. Yhteisöjen tappioiden vähentämisaajan pitenemisellä on luultavasti merkitystä pienehkössä määrässä tilanteita. Rajoitetusti verovelvollisia koskevat muutokset ovat luonnollisia liitännäisiä yhteisöverokannan alentamiseen.

Yhteisöveron merkitys kokonaisverokertymissä on ollut pitkään meillä huomattava. Tämä johtuu pääosin yhtiöiden hyvästä kannattavuudesta, mutta osaltaan myös fiskaalisesti kohtalaisen tehokkaasta veropohjasta muutamista yksittäisistä kavennuksista huolimatta.

Systemaattiseen tietoon perustumattoman käsitykseni mukaan nykyistä verokantaa on pidetty yritysten piirissä kohtuullisena. Toki ruokahalu on voinut kasvaa syödessä, kun viime vuosina on toteutettu useita yrityksille suotuisia lainsäädäntötoimia. Elinkeinoelämän järjestöt ovat vaatineet näkyvästi verokannan alentamista, mikä näyttää nyt saaneen poliittista ymmärtämystä.

Kansainvälisesti yhtiöverokannat ovat alentuneet pitkään ja paljon. Aivan viime vuosina kehitys näyttää kylläkin tasaantuneen, ja kuten luonnoksen perusteluissa kerrotaan, liikettä on ollut molempiin suuntiin. Läntisessä Euroopassa verokannat ovat tyypillisesti suunnilleen samalla tai vähän korkeammalla tasolla kuin Suomessa, kun taas itäisen Euroopan maissa on alempia verokantoja. Luonnoksessa esitettyjen tietojen mukaan Suomen verokanta on hieman EU:n vuoden 2023 keskiarvon (21,2 %) alapuolella. OECD:n Corporate Tax Statistics -julkaisun mukaan OECD-maiden keskiarvo oli vuonna 2025 24,1%.

Nimellisiä verokantoja tärkeämpänä voidaan pitää efektiivinen veroastetta, vaikkakin nimellisellä verokannalla saattaa olla symbolista merkitystä ja ehkä myös jokin rooli pinnallisissa investointilaskelmissa. Efektiivisten veroasteiden vertailu ei ole aivan helppoa, mutta monessa maassa efektiivinen vero jäänee Suomea enemmän nimellisen verokannan alapuolelle.

Luonnoksen mukainen verokannan alentaminen vie Suomea lähemmäs Itä-Euroopan maiden viiteryhmää. Ero esimerkiksi muihin Pohjoismaihin ei kylläkään kasvaisi kovin suureksi. Uusi 18 prosentin verokanta olisi joka tapauksessa kansainvälisesti hyvin kilpailukykyinen. Nykyinenkään verokanta ei varsinaisesti edusta Suomessa joskus vallinnutta defensiivistä linjaa kansainväliseen verokilpailuun, mutta uutta verokantaa voidaan pitää aktiivisena verokilpailutoimenpiteenä.

Uutta verokantaa voidaan perustella yritysverotuksen yleisen kilpailukykyisyyden lisäksi investointien tuottovaatimuksen alenemisella, yritysten omarahoituksen vahvistamisella ja ehkä myös kansainvälisten yritysten verotettavan tulon maakohtaiseen jakautumiseen liittyvillä tekijöillä. Näiden valossa 18 prosenttia ei ole huono verokanta. Arvioitavaksi jää, ovatko nuo perustelut riittävät, kun otetaan huomioon alentamista vastaan puhuvat tekijät. Ylivoimaisesti tärkein niistä on toimenpiteen valtiontaloudellinen kalleus. Toisena on mainittava osakeyhtiömuodossa toimimisen edullisuuden kasvaminen entisestään. Tämä koskee yhtäältä yritysmuotoneutraalisuutta, mutta ehkä vielä selvemmin ansiotulojen kanavoitinta osakeyhtiömuotoon.

Verokannan alentamisen tueksi viitataan usein erityisesti siihen, että alempi veroprosentti nostaa investointien verojen jälkeistä tuottoa ja on sen ansiosta omiaan kasvattamaan investointeja. Verojen jälkeinen tuotto toki kasvaa, mutta fiskaalisesti melko kalliissakin muutoksessa kovin marginaalisesti. Nykyisellä verokannalla 100 yksikön tuotosta yhtiölle jää 80 prosenttia ja muutoksen jälkeen 82 prosenttia. On vaikea uskoa, että tällainen muutos johtaisi tekemään huomattavaa määrää investointeja, joita ei nykyisellä verokannalla tehtäisi. Hyvin huomionarvoinen seikka on myös se, että monien vuosien ajan pääosa veronalennuksesta kohdistuu jo tehtyjen investointien tuottoon.

Luonnoksen perusteluissa tarkastellaan erilaisia vaihtoehtoisia tapoja keventää yritysten verotusta. Eri keinojen keskinäiseen paremmuuteen liittyy kaksiteräisiä tekijöitä. Verokannan alentamisen ansiona voidaan tuossa vertailussa pitää sitä, että se on hyvin sopusoinnussa yleisesti tavoiteltavan

neutraalisuusperiaatteen kanssa. Vaihtoehtoiset keinot, kuten nopeutetut poistot tai t&k-vähennykset, eivät yleensä täytä tätä vaatimusta. Niiden etuna on toisaalta se, että ne voidaan kohdistaa uusiin investointeihin tai muuhun uuteen toimintaan sen sijaan, että annetaan yllätysetu jo aiemmin tehdyille investoinneille. Vaihtoehtojen käsittely on luonnoksessa asiallista, mutta epäselväksi jää, kuinka suuri tarve yhtiöverotuksen alentamiseen ylipäänsä on juuri nyt, kun yritysten kannattavuus on yleisesti suhteellisen hyvällä tasolla ja fiskaaliset tarpeet ovat huutavat.

Alennuksen staattiseksi vaikutukseksi verotuottoon on arvioitu vuositasolla kaikkiaan noin 800 miljoonaa euroa. Tämä on suuri summa ja vastaa ehkä lähes kymmenesosaa julkisen talouden arvioidusta sopeutustarpeesta keskipitkällä aikavälillä. Voidaan olettaa, että osa tästä määrästä palautuu erilaisten välillisten vaikutusten kautta. Tämän osuuden arviointi on kuitenkin erittäin vaikeaa, eikä tutkimustiedosta ole mahdollista saada asiasta kovin vahvaa käsitystä. Luonnoksessa kysymystä on haarukoitu laaja epävarmuusalue tunnistaen. Vaatisi jossain määrin toiveikkautta uskoa, että suurin osa verotuottomenetyksestä olisi palautuakseen. Ilmeistä on, että ensimmäisten vuosien aikana välitön negatiivinen vaikutus on täysin hallitseva. Nettomääräistä verotuottomenetystä jossain määrin pienentävien tekijöiden voidaan olettaa realisoituvan lähinnä myöhemmin ja hyvin vaikeasti arvioitavassa mitassa.

Oma kysymyksensä on veronalennuksen viimekätinen kohtaanto. Tältä osin tutkimustieto on vielä rajallista. Siltä osin kuin hyöty menee omistajille, tuntuva osa siitä menee ulkomaisten omistajien hyväksi. Toki tällaisessa voidaan nähdä se hyvä puoli, että se voi suosia Suomea sijoituskohteena. Tällainen vaikutus voidaan kuitenkin arvioida pienehköksi.

Verojen alentamista voidaan luonnollisesti puolustaa myös ilman ajatusta verotulojen suoranaista kasvusta välillisten vaikutusten kautta. Vallitsevassa sekä näköpiirissä olevassa julkisen talouden tilanteessa joudutaan kuitenkin ottamaan korostuneesti huomioon fiskaaliset vaikutukset.

Toinen ongelmallinen piirre ratkaisussa on se, että jo nykyisin muuhun verotukseen verrattuna edullinen listaamattomien yhtiöiden jaetun voiton kokonaisverotus kevenisi entisestään. Osana kokonaisuutta olisi niin verotuksen tasapuolisuuden kuin verotuottojen vuoksi syytä tiukentaa osinkoverotusta niin, ettei jaetun tulon kokonaisverotus tässä yhteydessä ainakaan alenisi. Tämä koskee erityisesti listaamattomien yhtiöiden osinkoja. Noteerattujen yhtiöiden osinkojen osalta se ei ole yhtä ilmeistä, koska niissä verotus ei ole erityisen lievää.

Luonnoksessa todetaan, että hallitusohjelman mukaisesti veroperusteisiin tehtävien muutosten verotuottovaikutukset kompensoidaan kunnille. Tätä kohtaa sanotaan täydennettävän myöhemmin. Ehkä on vielä ratkaisematta, onko kompensointi tarkoitus tehdä veromenetysten korvaamista koskevan valtiosuussääntelyn mukaan vai yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla vai jotenkin muuten. Mielestäni tähän ei ole itsestään selvää vastausta, vaan eri vaihtoehtojen paremmuusjärjestys riippuu siitä, mitä näkökohtia halutaan painottaa.

Yhteenvedona yhteisöverokannan alentamisesta totean näkemyksenäni, että tietyin edellytyksin 18 prosentin verokanta voisi olla perusteltu. Nämä edellytykset ovat ennen muuta se, että julkisen talouden tila ja näkymät olisivat olennaisesti paremmat, ja toiseksi se, että osinkoverotus olisi myös listaamattomissa yhtiöissä asianmukaisessa suhteessa muuhun verotukseen. Nämä kaksi edellytystä eivät nyt täyty.

Tappioiden vähentämisaajan pidentäminen

Tappioiden vähentämisajalle asettavat rajoitukset ovat lähtökohtaisesti ristiriidassa totaalikauden tuloksen verottamisen periaatteen kanssa ja ne voidaan nähdä verosanktioina. Tällaisten rajoitusten legitiimejä perusteita voivat olla vain merkittävät hallinnolliset syyt. Fiskaaliset syyt eivät ole tällaisia, vaikka verotuloja tulevaisuudessa pienentäviin muutoksiin onkin yleisesti syytä suhtautua hyvin pidättyvästi.

Luonnoksen mukaiselle pidennykselle ei käsitykseni mukaan olisi painavia hallinnollisia vastasyitä. Pitempään kuin 10 vuodelle ulottuvaa seurantaan joudutaan verotuksessa tekemään muutenkin, ehkä uusimmin tuoreeseen investointihyvitykseen liittyen. Tappiosäätelyynkin liittyy toki joitakin hieman monimutkaisia yksittäisiä elementtejä muun muassa omistajanvaihdoksia ja tiettyjä yritysjärjestelyjä koskien, mutta nämä eivät liene merkittäviä esteitä vähentämisaajan pidentämiselle.

Vähentämisaajan pidentämistä voidaankin pitää perusteltuna.

Eräin kohdin esityksen tappioita koskevia perusteluja voisi täydentää. Tämä koskee muun muassa määräajan olemassaoloa ylipäänsä sekä pidennyksen rajaamista yhteisömuotoisiin yrityksiin. Molemmat saattavat kylläkin olla asianmukaisia ratkaisuja. Eri yritysmuotojen osalta ainakin perusteluissa olisi myös paikallaan kuvata expressis verbis henkilöyhtiöiden asema.

Timo Viherkenttä, Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu

Timo Viherkenttä